

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Agricola”, (Sebeșul-săsesc), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Armonia”, „Astra”, „Avaria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Averigeană”, „Băndăna”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală”, (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inf), „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Buciumana”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de pîstr.”, (Mercuria), „Cassa de vîstr.” (reuniune), (Săliște), „Câmpăna”, „Cârțișoreană”, „Ciacovana”, „Chiorana”, „Chiseteiana”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T.-Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, „Coroana”, (Bistrița), „Coroana”, (Timișoara), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Detunata”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Insoțire de credit”, (Vestem), „Inst. de credit”, (Mehadia), „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Isvorul” (Sebeșul-inf.), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Ligediana”, „Lipovana”, „Luceafărul”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Cornăreava), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Noiana”, „Oileana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Plugarul”, (Săcădate), „Poporul”, (Lugoj), „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoana”, „Reun. de împr. și pîstrare”, (Ila-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătămăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Șenținela”, „Șercădiana”, „Silvania”, „Șoimușana”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Tărnăveana”, „Țibleșana”, „Timișana”, „Ūlpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Viitorul”, „Voileana”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sănmărtin), „Vulturul” (Tășnad), „Zărândeană”, „Zlăgnea”,

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 tileri.

Băncile și politica.

Iată o chestie de actualitate. Suntem doar în toiul turneurilor electorale și în preajma alegerilor, pentru cari de luni de zile toate partidele politice și clasele sociale din țară s'au pus în mișcare, s'au organizat, pentru a scoate biruitori pe cei-ce în viitorul parlament vor avea să dea o directivă mai sănătoasă, ca în trecut, trebilor țării, intereselor obștești ale cetățenilor.

Ea este pentru noi de o dublă actualitate; pentru că cu siguranță matematică, băncile noastre, vor fi aduse și de astădată în legătură cu mișcarea politică a poporului nostru și acolo unde vor eși biruitori candidații noștri naționaliști, reușita va fi atribuită din partea adversarilor desigur banilor dați spre scopuri electorale de urgisitele băncii valahe și presiunii exercitate de aceasta asupra alegătorilor. Așa a fost aceasta în trecut, și nu va fi altfel nici acum.

În fața suspecțiilor fără sfârșit, la cari sunt expuse continuu băncile noastre, că fac politică și promovează scopuri politice, se impune dela sine întrebarea principială: justificată este peste tot pretenția ca băncile, ca corporații, să se rețină dela manifestarea și validitatea vederilor lor politice? Nu au, din contră, și ele, nu numai dreptul, ci și datoria, de a-și validată influința, a conlucra și a veghia prin reprezentanții lor în parlamentul țării, ca la făurirea legilor în deo-

sebi a celor economice să se țină seamă de adevăratele interese ale țării, de interesele obștești și nu numai de al unor clase, cum de multeori se întâmplă? Dacă nu se contestă altor clase sociale și corporații, ca corporațiilor de comercianți, fabricanți, industriași, etc., dreptul de a-și spune cuvântul și a-și preciza atitudinea în chestii politice, de ce numai băncile, unii dintre cei mai mari contribuenți la sarcinile publice și reprezentanții unei însemnate părți a capitalului unei țări, să fie reduse la rolul unor privitori pasivi în chestiunile politice, azi nedespărțibile de chestiunile economice?

În Germania a format în anii trecuți chestiunea activității politice a băncilor obiectul unor vii discuții în cercurile politice și financiare. Părerea dominantă a fost, că băncile sunt deadreptul datoare a participa la viața politică, atât de intim concrescută cu viața economică. Câte legi de natură economică și atingând importante chestii politice-financiare, n'ar fi altfel în dispozițiile și executarea lor, dacă atunci când s'au adus, băncile și-ar fi avut în parlament reprezentanții lor autorizați?

Vederile acestea sunt împărțite și la noi în Ungaria și s'au generalizat mai ales în urma succeselor parlamentare din trecutul apropiat ale bineînțegatului partid agrar. Deosebirea este numai, că ceea ce în Germania și alte țări civilizate este admis pentru toți cetățenii, toate instituțiile și corporațiile, la noi sub regimul sovinișmului intolerant este

admissibil și practicabil numai pentru unii. Și dacă instituțiile financiare nemaghiare, românești, slovăcești sau nemțești ar încerca a-și manifesta și validită, fie și în forma cea mai inofensivă vederile politice, toată presa și opinia publică maghiară s'ar alarmă, timbrând aceasta acțiune de dacoromanism, panslavism și pangermanism. Ba s'ar cere și ne-am putea aștepta, că s'ar și lua, măsuri legislative excepționale în contra instituțiilor financiare, a căror asprime ar fi resimțita în prima linie de băncile nemaghiare, față de cari ar fi executate cu toată rigoarea.

Imprejurările și prudența dictează deci, ca precum în trecutul lor de aproape 40 ani așa și de prezent și în viitor, băncile noastre, în interesul lor bine priceput, să observe, ca instituții pur economice, cea mai strictă pasivitate față de politica militantă. În schimb însă să desvoalte o cât mai intensivă activitatea pe terenul politice economice, singură admissibilă și rațională azi la băncile noastre. Căci roadele, ce le poate da o sănătoasă politică economică pentru poporul nostru, vor echivală și poate vor și întrece rezultatele puțin sigure ale politice militante de zi.

Un adaus la istoria contabilității.

Cetind în unul din ultimele numere ale „Revistei Economice” articolul referitor la istoria contabilității, am cugetat de bine a completă explicările făcute, printr'un exposeu mai detailat din cadrul istoriei contabilității duple după profesorul belgian Pierre Huybrechts. Aceia, cari s'au ocupat direct cu istoria contabilității duple sunt destul de număroși și printre ei trebuie să cităm în special pe următorii:

Jules Hagers, expert-contabil la Haga și profesor al învățământului mediu de acolo, șef-redactor al revistei „Handelsstudie” și care a publicat afară de o mulțime de articoli un opuscul: „Bomvstoffen voor e en geschiedenis van het Bockhouden (1903).

K. Bes, profesor în Tiebourg a cărui lucrare critică „Bijdragen tot de geschiedenis en de theorie van het Bockhouden” (1899) e foarte apreciată.

Carol Peter Kheil, savantul profesor din Praga ale cărui cercetări sunt incontestabil remarcabile: „Über einige ältere Bearbeitungen des Buchhaltungs Traktates von Luca Pacioli”, Praga 1896, după aceea Valentin Mennher und Antich Rocha (1550—1585), Praga 1898, în fine Benedetto Cotrugli Raugéo: „Ein Beitrag zur Geschichte der Buchhaltung”, Viena 1906.

K. Bes expune în lucrarea sa originea principalelor expresiuni și formule cari le întâlnim în contabilitate, le urmărește în modifiacțiunile lor pentru a ne face să înțelegem mai bine astfel accepțiunile lor actuale. Două date zice el sunt de însemnat în istoria contabilității, acestea sunt 1494 și 1800. Prima e importantă pentru că atunci apărură cea mai veche cunoscută lucrare de contabilitate, a doua pentru că atunci s'a publicat asupra contabilității un volum servind de

bază științei contabilității actuale. Cea mai veche lucrare de contabilitate cunoscută după cum s'a amintit și în articolul precedent e „Summa et Arithmetica, Geometria Proportioni et Proportionalita” în care Pacioli expune metodele de contabilitate în uz pe acel timp (1494), face amintire mai cu seamă despre acele uzitate la Florența și Venetia, arătând preferință pentru „il modo di Venezia”. Volumul din anul 1800 al cărui autor e francezul Edmond Degrangé e intitulat: „La tenue des livres rendue facile ou nouvelle methode d'enseignement”. Acolo se află tratate următoarele conturi: mărfuri generale, Cassa, Efecte de primit, Efecte de plată, și contul Profit și Perdere. Degrangé declară că aceste conturi reprezintă neguțătorul asupra căruia se țin cărțile, socoteala și că contul Capital e contul personal al neguțătorului, despre care se țin cărțile.

Începând cu anii 1494 și 1800 după cum aminteste și K. Bes se poate împărți istoria contabilității în 3 epoce:

1. Din timpurile cele mai primitive până la 1494.
2. Din anul 1494 până la 1800.
3. Din anul 1800 până în prezent.

1. Carol Peter Kheil în tratatul său intitulat „Benedetto Cotrugli Raugéo” spune cumcă cartea lui Pacioli e de bună seamă cea mai veche, care există, tractând despre partida dublă; însă autorul ei nu mai poate fi considerat ca și inventatorul metodei!

Profesorul Viso Cosumano din Pallerma scrie că partida dublă eră în vigoare în Sicilia încă de prin anul 1135, și că crede deasemenea că inventatorul metodei duple ar fi Angelo Senisio, călugăr benedictin al mănăstirii din St.-Martin în Palermo în anul 1348. Cornelio Desimoni Ingriditorul arhivelor statului din Genua a descoperit modul de ținere a registrelor comunei Genua și demonstrează că „Banque de St.-Georges” și-a datorit puterea și splendoarea ei nu numai bune sale organizațiuni de credit, ci mai cu seamă excelente metode de contabilizare (1340) adecă în registrele băncii din Genua, contabilitatea în partidă dublă nu figurează în elementele sale, figurează însă în toate desvoltările sale, ceea ce ne dă de crezut că metoda eră aplicat de mai multă vreme. Un foc dezastruos a distrus din nenorocire toate registrele precedente în anul 1339.

Un alt scriitor Simon Stevin (1548—1620) în lucrarea sa „Vorstellung der Bouckhouding op de Italiaensche Wyse in Domeine en Finance extraordinaire”, care a apărut în anul 1607 afirmă, cumcă contabilitatea în partidă dublă eră cunoscută de Cicerone și chiar de Greci. El signalează cu ajutorul aserțiunilor sale următoarele expresiuni latine, cari erau general răspândite și cari le întâlnește în Pline (scriitor latin):

Tabulae accepti et expensi = Cartea mare. Acceptorum et expensum = debit și credit. Nomina translata in tabulas = posturi trecute în cartea mare. Adversaria = memorial și probabil jurnalul.

Georges Perrot într'un studiu apărut în „Revue des deux Mondes” sub titlu „Demosthènes et ses contemporaines” (1873) zice că Grecii țineau socotelile lor în partidă dublă și că toate sumele cari le treceau prin mâni figurau în registrele lor sub datul de intrare și de eșire. Alți scriitori ca Berthold Niecuhr în studiile sale asupra lui Ciceron, Tit Liviu și Seneca făcute în arhivele Vaticanului și Beigel în Strassburg în opul său „Rechnungswesen und Buchführung der Römer” (1904) pretind cumcă Romanii au avut fără îndoială sisteme de contabilizare foarte perfecționate, însă acestea nu aveau nimica comun cu partida dublă

2. Atât dicționarele, cât și enciclopediile sunt mute încă în ceea ce privește rolul mare jucat de Luca Pacioli. Se face numai atâtă amintire, că a fost un călugăr franciscan născut în Borgo San-Sepulcro (Toscana), că a trăit spre sfârșitul veacului XV., că a făcut să se renască gustul pentru știință în Europa, că a învățat matematicile în orașele mai mari din Italia, că a publicat lucrări asupra matematicii și că a murit în Florența. Nimica nu se vorbește despre cartea sa scrisă în limba italiană și care a servit de model tuturor scriitorilor următori. Lucrarea sa a apărut și în latină în anul 1523: „Tractatus particularis de computis et scripturis“. Incepând dela Pacioli istoria contabilității se poate așeza pe baze științifice putându-se urmări studiul ei în lucrările originale ale autorilor, lucrări, cari sunt cunoscute și apreciate, însă din nenorocire rare și cele existente foarte resfirate.

Benedette Cotrugli, carele însuș se numia Raugéo e născut în Ragusa în sudul Dalmației. Orașul acesta eră foarte comercial și bogat în secolul al XV-lea. făcând concurență Veneției desechilibrată în urma certurilor interioare și a luptelor politice. Cotrugli, întocmai ca și tatăl său, a jucat un rol foarte important în guvernul țării sale, a fost incredințat ca ambasador cu misiuni delicate, cari le-a împlinit întotdeauna spre binele comitenților săi, devenind mai târziu ministru de stat. A fost pus sub acuză prin senatul din Ragusa, provocat fiind de a se justifica, a refuzat. Exilul fu recompensa serviciilor sale eminente aduse pe altarul patriei sale și a științei negustorești. În Neapole a terminat în anul 1458 manuscrisul și lucrarea sa intitulată „Dela Mercatore et del Mercanta perfetto“ care nu s'a tipărit însă decât în anul 1573 în Veneția de către Francisco Patritio. Acest Patritio e deasemenea un dalmațian, născut în insula Cherso în anul 1529. a studiat în Padua și a mers pentru a se stabili în Ferrare, unde a făcut studii și a ținut prelegeri asupra lui Platon. A făcut călătorii în Italia, Spania, Franța și Orient, a publicat mai multe lucrări în Veneția, Roma, Ferrare și Bale și a fost chemat de către Papa Clemente al VIII-lea la Roma ca profesor de filozofie, unde a și murit în anul 1597. Lucrarea lui Raugéo cuprinde 4 volume împărțite în 50 de capitole:

I. Despre comerț în general, originea și definițiunea lui.

II. Despre virtuțile civice și morale ale comerciantului.

III. Despre mise, rugăciuni și pomene.

IV. Despre viața familiară a comerciantului.

Cotrugli nu face amintire despre partida dublă în lucrarea sa, însă o cunoaște, căci ea rezultă din desvoltările sale:

1. Jurnalul trebuie să arete întreg capitalul, toate elementele de resurse ale întreprinderii, iară posturile trebuie transcrise în cartea mare.

2. Balanța trebuie efectuată în fiecare an, ea trebuie să figureze în cartea mare.

3. Profiturile și pierderile trebuie transportate la contul capital.

Cartea lui Raugéo fu foarte prețuită în Italia cât și în Franța unde apărură o traducere: „Traité dela marchandise et du parfait marchand“, tradusă din italianește de Jean Boyron în Lion 1582. O a doua edițiune italiană a apărut în anul 1602. Exemplarele din lucrarea lui Cotrugli sunt foarte rare, se zice că ar exista unul în Ragusa, iară un al 2-lea se află în biblioteca națională a Sf. Marcu din Veneția; acolo a mers Carl Peter Kheil pentru a-l consulta și a comu-

nică substanța lucrării lumii comerciale și celor interesați în arta contabilității.

Un alt scriitor e Valentin Mennher de Kempen, care a publicat două tratate de contabilitate dublă și cari apărură în Anvers în anul 1550 și în anul 1565. Primul tratat a fost tradus în spaniolă și editat la anul 1565 de către Antich Rocha din Gerona. Tot din aceeaș epocă datează și prima lucrare despre contabilitatea dublă în limba flamandă de Jean Impyn, editată în anul 1543 de tipograful Gilles Copyus. Autorul Jean Impyn a făcut mai multe călătorii în Spania, Portugalia și Italia, a învățat contabilitatea în Veneția, unde a șezut 12 ani, devenind contabil expert în acel oraș. Experiențele și capacitățile lui la reîntoarcere în orașul său natal l-au făcut să fie căutat de toți șefii caselor mari de comerț, cari îl angajară a publica o lucrare asupra metodei italiene despre contabilitate, modul zis alui Luca Pacioli. Aceasta lucrare a fost examinată din partea unei comisiuni speciale numită de împărat și i-a făcut un raport elogios.

Biblioteca orașului Anvers posedă un exemplar din această lucrare. Este editată în folio imprimată, în caractere gotice: „Niewe instructie ende bewijs der looffelyker consten des rekenboeks en de rekeninghe te houden nae die italiaensche maniere... getranslaeteert wet grooter diligentien uit die italiaensche tale in onzer sprachen, „door Jean Impyn Christoffels coopman von Antwerpen“. Lucrarea lui Jean Impyn e deci mai veche decât cea a lui Valentin Mennher de Kempen. A fost tradusă în engleză și în franceză. Edițiunea engleză e foarte rară, a apărut în Londra în anul 1547: „A notable and very excellent worke expressyng and declaryng the maner and „forme to kepe a booke of accompter or reconyages“. De atunci încolo literatura contabilității în țările de jos numără o serie întreagă de specialiști devotați între cari renumiți sunt: Coignet (1573) Nicolas Petri (1588); Leon Mellema (1590) Martinus Wenceslaus (1595) Martin Van den Dyke (1598) Cloot Hoorebeke, von Damme, Contereels (1603) Simon Stevin (1607) Jean Willemzoon von Leuven (1617) Wanighëa von Kampen (1615) etc. ale căror lucrări sunt foarte apreciate.

În Germania se disting Heinrich Schreiber (1518) cunoscut sub numele de Grammateus și Götleb (1546), în Italia Manzoni (1554) și Sietra (1586). Francezii și-au editat lucrările lor în Holanda între cari sunt: Jean, Belot Dieppois (1641) Jacques Savary des Bruslons (1683), Dela Porte (1685), Samuel Ricard (1709) etc. Lucrările lui Dela Porte și Richard au fost mai târziu reeditate în Franța și traduse în germană.

Lucrarea lui Dela Porte e intitulată: „La science des négocians et teneurs de livres ou instructions generale pour tout ce qui se pratique dans les comptoirs des negocians. tant pour les affaires de banque, que pour les marchandises et chez les financiers pour les comptes“. — Edițiunile franceze sunt bogate, lucrarea cuprinde 3 părți:

I. Metodă pentru a purta cărțile de contabilitate în partida simplă;

II. Metodă pentru a purta cărțile de contabilitate după partida-dublă;

III. Toate instrucțiunile relativ la alte evidente în cadrul contabilității practice.

În lucrarea lui Degrange aflăm tractatul metodul jurnal — cartea-mare, care e deci o invențiune curată franceză și nu un product american după cum s'a afirmat multă vreme. Edmond Degrange, o numește: noua metodă de a contabiliza în partida-dublă cu ajutorul unui singur registru.

Cu Degrange începe a 3-a epocă, aceea a dezvoltării teoretice a contabilității devenită o știință. O mulțime de lucrări au fost scrise în toate țările despre materia aceasta. În Belgia sunt de amintit: Merten, Leclerc, Leroy, Barlet, Gilis, Ghislain, Bertrand, și în special Jules Sobry, care a știut să dea o nouă direcțiune științelor comerciale; nu mai puțin zeloși au fost cei de peste frontiera Belgiei între cari vom cita pe Léautey, Faure, J. Marschal, Salvatori etc. iară ca contabili englezi Belohlawek, Brenkman, Volmer, Knopper, Krenkiet, Haegers și o mulțime alții cari au muncit în direcțiunea contabilității, care ocupă azi un loc înalt în fața soarelui. — Interesele contabilității sunt apărute într'un mod energic prin o mulțime de reviste speciale cari promovează dezvoltarea științelor-comerciale:

The Accountant (Londra); Zeitschrift für Buchhaltung; der Buchrevizor (Linz); Revista di Ragioneria (Roma); Revue de Comptabilité (Paris); Banque et Commerce (Le Havre); Revue des sciences commerciales (Marsilia); Handelstudie (Holanda); Revue de Comptabilité et des finances pures et appliquées (Bruzela), Revue pratique des sciences commerciales (Liège) etc.

Întocmai ca și în Anglia, Statele Unite americane de nord, Holanda, Germania, Austro-Ungaria, Italia și Franța, s'a constituit la Anvers, Camera sindicală belgiană de contabili, care reunește în sinul său notabilitățile comerțului, industriei, a băncilor, finanței și a instrucțiunii, fiind chemată a da un nou impuls studiului științelor contabilității, a comerțului, în acea mică dară glorioasă țară. *Octavian Neagoș.*

O categorie nouă de acții.

În Germania au început a se emite o nouă categorie de acții. Anume *acții cari asigură proprietarului lor drept de vot dublu în adunarea generală.* Astfel de acții emit mai ales întreprinderile mari industriale și ele se țin de categoria acțiilor cu prioritate, au dobândă fixă de 5%, care se plătește din profitul realizat înainte dividendei obicinuite, iar în caz de liquidare a societății, averea rămasă după escontentarea creditorilor se întrebuițează în prima linie pentru rescumpărarea acestor acții privilegiate. Afară de acestea proprietarii acestui nou tip de acții se mai bucură și de avantajul, că *au în adunarea generală, după fiecare acție două voturi.*

Prin aceasta detentorii acțiilor cu prioritate ajung de regulă stăpâni absoluți pe societățile emitente, cari își iau refugiul la astfel de emisiuni numai din extremă necesitate și pentru a-și salva existența.

Se naște acum întrebarea admis este a urca capitalul astfel, ca să se asigure detentorilor acțiilor noue în ce privește votul, drepturi mai mari decât acționarilor originali?

În Germania tocmai acum își așteaptă rezolvarea judecătorească această chestiune în urma procesului intentat de niște acționari în contra unei întreprinderi industriale pe acții, care și-a urcat capitalul în modul amintit mai sus.

După părerea majorității juriștilor din Germania chestiunea abia se va rezolvă favorabil pentru acționarii reclamanti, ci după toată probabilitatea supremul for judecătorec va aprobă hotărîrea adunării gene-

rale de a urca capitalul social prin emiterea de acții cu prioritate, cari pe lângă prerogativele obicinuite să asigure proprietarilor câte două voturi în adunarea generală.

După legea com. ung. — precum scrie „Magyar Pénzügy” — asemenea nu este nici o piedecă de a urca capitalul, în modul introdus acum în Germania. §-ul 166 al L. C. nu numai că nu oprește emisiunea de acții cu prioritate, numite de regulă obligațiuni cu prioritate sau pe scurt priorități, ci admite și aceea, ca după aceste priorități să se plătească o dobândă anuală fixă și detentorii lor să fie împărțiți și de alte favoruri; ba față de aceștia sunt scoase din vigoare și dispozițiile prohibitive ale §-lui 161. Va să zică și la noi se pot asigura acțiilor cu prioritate dreptul de vot dublu, se înțelege în spiritul §-lui 166 pe lângă modificarea corăspunzătoare a statutelor. Se poate însă naște întrebarea, admisă este modificarea acelor dispoziții, cari au trecut în statute din prospect, când conform §-lui 179, alinea prima, aceasta este exchis. Numai că §-ul 150 nu pretinde în mod imperativ normarea dreptului de vot în prospect, ci aceasta rămâne să se facă conform §-lui 157 în statute. Prin urmare chiar și în caz când prospectul ar normă dreptul de vot, dispozițiile relative la aceasta nu se țin de acele puncte ale statutelor, pe cari o adunare generală de mai târziu nu le-ar mai putea modifica. Curia reg. prin deciziunea sa Nr. 986/885 a și enunțat, că dreptul de vot nu se ține de acele drepturi cardinale, asupra cărora majoritatea adunării generale să nu poată hotări în mod valid prin modificarea statutelor. Iar în ce privește modul cum este a se normă dreptul de vot în statute legea acordă adunării generale deplină libertate. Singura restricțiune, ce o pune este cea privitoare la adun. gener. de constituire, în care conform §-lui 155 al L. C. fiecare acțiune are un vot, iar maximalul voturilor este 10. În adunările generale de mai târziu sunt deja normative statutele. Este deci legală d. ex. dispoziția, că proprietarii a 5 sau 10 acții au un vot și dacă aceasta este legal, tot atât de legală este și o eventuală dispoziție a statutelor, conform căruia fiecare acție cu prioritate are două voturi.

Piedecă legală de a emite și la noi acții cu prioritate, prin urmare, nu există. Alta este însă întrebarea dacă este consult, ca să se încetățenească și la noi acest nou soi de acții?

„M. P.” se pronunță, foarte corect, în contra. Pentru că prin noule acții cu prioritate societățile emitente ajung cu totul în puterea detentorilor acestor hârtii, iar acționarii originali, de regulă nu sunt siguri nici de dividendă și nici de capitalul lor în caz de liquidare a societății. Vechii acționari își perd orice drept de dispoziție asupra societății lor, a căreia existență ajunge a fi pusă cu totul la discreția acționarilor privilegiați.

Societățile, cari fie și din extremă necesitate, își iau refugiul la emisiunea de *acții* cu prioritate comit de regulă o sinucidere. Căci dacă o societate pentru a-și sană existența nu mai este în stare a-și acuire capitalul necesar pe calea obișnuită, atunci este cu mult mai consult să hotărească liquidarea. Prin aceasta pot spera și acționarii să ajungă măcar la o părțică a capitalurilor lor, pe când punând în treprinderea la discreția altora șansele li se reduc la minim.

Asigurările în contra grindinei.

Primăvara a dat în anul acesta mai curând ca de obicei și lucrările câmpului favorizate de timpul bun sunt înaintate, ca arareori altădată. După toate semnele și conform rapoartelor oficiale periodice ale raportorilor economici, publicate și de noi, anul acesta promite a fi un an economic din cei mai buni — dacă evenimente extraordinare nu vor nimici frumoasele speranțe legate de el.

Sub aceste evenimente extraordinare înțelegem pagubele elementare la cari este pururea expusă munca și osteneala agronomilor: ploile îndelungate, seceta durabilă, grindina etc.

Dacă în contra celor dintâi două dintre aceste până acum nu-i sunt date omenimii mijloace de apărare, pagubele cauzate de grindină, multămită dezvoltării, ce au luat afacerile de asigurare, pot fi în măsură destul de însemnată micșorate pe calea asigurării.

Asigurările în contra pagubelor cauzate de grindină, atât de generalizate la toate popoarele culte, între cari și la vecinii și concetățenii noștri Sași, sunt la poporul nostru, durere, prea puțin cunoscute, deși au pentru el ca popor eminentemente agricol o însemnată potență. Este deci de datorința presei noastre și a tuturor celor ce vin în contact direct cu poporul țaran și au tragere de inimă pentru nevoile lui, de a-l lumina, că ce greșală mare comite fiecare agronom, față de sine însuși, cât și față de toți ai săi, dacă în loc de a-și asigura produsele câmpului în contra grindinei își lasă tot fructul ostenelelor sale de săptămâni și luni întregi, la voia întâmplării. Să-l luminăm asupra rostului și importanței asigurărilor în contra grindinei, indemnându-l cu tot dinadinsul să facă uz de acest ram de asigurare — acum când îi este timpul. Micile cheltuieli împreunate cu contractarea asigurărilor în contra grindinei nu sunt cheltuieli zădarnice; ele se întorc adeseori însutit și se pot plăti la cele mai multe societăți, de regulă după recoltă, pe la mijlocul lui Septembrie.

Cu asigurările în contra grindinei se ocupă aproape toate societățile de asigurare din țară, fie direct, fie mijlocit, având un tarif uniform. La cerere putem recomanda și noi câteva societăți solide și demne de toată încrederea.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 19 Maiu 1910.

Situațiunea pieții financiare internaționale este destul de favorabilă pentru a justifica așteptarea cerurilor financiare cu privire la reducerea discontului oficial în London. Totuși nu sunt speranțe de o scădere apropiată din diferite cauze externe, cari la un etalon mai redus ar putea avea de urmărire scăderea rezervei de aur a Băncii engleze.

Sumarul Băncii imperiale germane pe săptămâna a doua este satisfăcător, arătând o creștere de 103.8 milioane M. a rezervei de bilete. Discontul particular s'a urcat însă cu $\frac{1}{4}\%$ la $3\frac{1}{4}\%$.

Incassările Băncii Austro-Ungare decurg foarte încet. Rezerva de bilete s'a sporit numai cu 46.8 milioane, la 125.2 milioane K, față de 76.5 milioane K în perioada corăspunzătoare a anului trecut. În aceiași măsură au scăzut și împrumuturile, cu 61.3

milioane față de 95.2 milioane K în a. tr. Ameliorarea înceată își află explicarea în consumarea mijloacelor disponibile ale institutelor financiare prin emisiunile de stat și comunale, și urcarea capitalului la societățile pe acțiuni. Acestea cauzează sporirea materialului de escont pentru Banca Austro-Ungară.

Discontul particular s'a urcat în Viena la $3\frac{3}{8}\%$.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Isvorul“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Ighiu. Am anunțat la timpul său că în comuna Ighiu, unde membrul însoțirii noastre „Julia“ a deschis nu de mult o filială, se pune la cale înființarea unei bănci românești. Precum ni-se comunică acum noua bancă și-a ținut adunarea generală de constituire la 24 Aprilie a. c., hotărându-se înființarea cu un capital de K 100,000 semnat în $\frac{2}{3}$ părți de țărâ-nimea din localitate și jur.

Impuls la înființarea noiei societăți a dat exploatarea neomenoasă a unei bănci iudeo-maghiare și faptul, că atât aceasta, cât și de curând deschisa filială a „Juliei“ nu se ocupă decât cu împrumuturi bănești, pe când „Isvorul“, precum ni-se scrie a luat în programa sa și valorizarea produselor, mai ales a vinului, rămas până acum exclusiv în stăpânirea străinilor.

„Isvorul“ nu s'a fondat ca un institut de concurență pentru vre-o altă bancă românească, îndeosebi pentru „Julia“, care de altcum și-a deschis filiala din Ighiu abia când lucrările pentru înființarea „Isvorului“ erau atât de înaintate, încât de o retragere nu mai putea fi vorba — ci ca o întreprindere de interes obștesc pentru localitate și jur.

În fruntea noului institut a fost ales ca prezident al direcțiunii George Muncuș, preot; director executiv Antoniu Pop, proprietar; cassar Petru Circo, preot; iar jurisconsult d-nul Dr. Ioan Pop, avocat în Alba-Iulia, căruia în prima linie îi revine meritul de a fi înființat acest institut.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

Ungaria. Pe baza rapoartelor sosite până la 9 crt. la ministerul de agricultură, starea sămănăturilor în Ungaria se prezintă precum urmează:

Timpul rece și vântos și ploile dese au ținut până pe la finea lui aprilie, ba și zilele prime ale lui Mai, ceea ce a avut urmări nu prea îmbucurătoare pentru sămănături. Acestea în multe părți au început a se îngălbeni, ba grâul mai greu și secara în parte au și căzut. Ploile dese au împedecat în parte și lucrul câmpului. Cam prin 6 Mai însă vremea s'a schimbat spre bine, au început zilele frumoase și calde de vară și deodată cu acestea vegetațiunea din întreagă țara a început a se înviora. Sămănăturile atât cele din toamnă, cât și mai ales cele de primăvară, cari rămăseseră puțin înapoi, își recăpătară coloirea verde sănătoasă. Grânele de toamnă și secara sau ridicat și mai ales grâul promite o recoltă bună, dacă — bine'nțeles — timpul va rămâne favorabil.

Grâul de toamnă e frumos, bine dezvoltat și des. Ici-colea se arată semne de rugină, dar nu în măsură îngrijitoare. S'a dezvoltat bine în paiu și preste câteva zile

va fi deja inspiciat. Tot asemenea și grăul de primăvară se arată bine, deși în unele locuri se găsește cam multă buruiiană într'ânsul. Stricăciunile cauzate de vermi și insecte sunt acum neînsemnate. *Secara de toamnă* încă e frumoasă deși pe alocurea mai rară și cu pete, dar promite o *recoltă multămitoare*. *Orzul de toamnă* se dezvoltă de tot bine, fiind des și frumos, pe când rapița promite numai o recoltă mai mediocră, în urma stricăciunilor cauzate de insecte. Napi nu se prea arată preste tot locul bine, pe când *porumbul și cartofii* proimant. Umezala prea mare din timpul din urmă a cam stricat napilor și cartofilor, ba ici-colea chiar și porumbului. Inghetul din Aprilie îl simt mai ales viile și grădinile de poame. Dezvoltarea preste tot favorabilă a nutrețurilor sămănațe și a pășunilor a făcut să înceteze preste tot locul lipsa de nutreț. Starea sămănațurilor prezintă — după ținuturi — următoarele amănunte:

Grăul pe țărmul stâng al Dunării e frumos atât cel de toamnă cât și cel de primăvară. Rugină e puțină și stricăciunile de insecte sunt neînsemnate. *Pe țărmul drept* asemenea e bine dezvoltat, dar pe alocurea căzut în urma ploilor. Intre Dunăre și Tisa în cea mai mare parte sămănațurile de grâu sunt bune, dar totuși prin multe părți sunt galbene și atacate de rugină: mai ales în comitatele Bács-Bodrog Csongrád și Pesta. Pe alocurea sămănațurile mai grele au trebuit tăiate, căci altfel ar fi căzut. Pe țărmul stâng al Tisei grăul e bun și în multe locuri deja cu spice. În unghiul dintre Tisa și Murăș asemenea e frumos și în putere grăul și anume cel mai de timpuriu sămănat e mai bun dar și cel de mai târziu promite. Rugină încă este, dar numai pe ici, pe colea. Prin comitatele transilvănene grânele sunt prin multe părți căzute în urma ploilor, dar s'au recules de când a început timpul acesta favorabil și promit o recoltă îndestulitoare.

Secara. Pe țărmul stâng al Dunării sămănațurile sunt destul de frumoase pe când pe cel drept se poate aștepta numai o recoltă mai mediocră. Intre Dunăre și Tisa săcările sunt bune și numai ici-colea mai rare și petate. Pe țărmul drept al Tisei se sperază o recolta bună pe când pe cel stâng sămănațurile sunt mai amestecate dar totuși nu slabe.

Intre Murăș și Tisa săcările sau îndreptat bine, iar în comitatele ardelenene asemenea.

Orzul. Pe țărmul stâng al Dunării starea e multămitoare, pe cel drept mai bună. Intre Dunăre și Tisa potrivită, iar pe țărmul drept al Tisei se sperază o recoltă excelentă. Pe cel stâng orzul de toamnă nu se arată preste tot locul multumitor, pe când cel de primăvară este frumos. Intre Tisa și Murăș sămănațurile sunt bune precum și preste tot în partea sud-estică a țării.

Ovăsul cam preste tot se arată frumos pe când rapița variază. Astfel d. e. prin ținuturile de pe lângă Dunăre se așteaptă numai o recoltă mai mijlocie.

Porumbul mai ales pe șesul Ungariei e frumos deși ici-colea galben de ploi.

Cartofii în părțile sudice au răsărit bine pe când prin nord-vest le-a stricat intrucâtva inghetul. *Hirișca, cânepa și imul* au încolțit bine, dar timpul rece le-a cam împedecat puțin în dezvoltare, *napii* n'au răsărit preste tot locul bine, fiind stricați în parte de insecte și inghet. Ierburile de nutreț și pășunile sunt exelente. Viile și grădinile de poame deși pe alocurea au cam suferit în urma ingheturilor, promit totuși recolte multămitoare.

România. Ploile ce au căzut în cursul acestei luni și perioadele călduroase, ce le-au urmat, au făcut ca întreaga vegetațiune să ia pretutindeni o dezvoltare repede și extraordinară, iar lucrările agricole și sămănațurile să se poată face cu înlesnire și în bune condițiuni.

Sămănațurile de toamnă (grăul, săcara și orzul) sunt excepțional de frumoase, în întreaga țara și cu toate că au fost păscute cu vitele, sau tunse cu coasele și secerătoarele, totuș sunt așa de înalte încât multe părți, mai ales pe locurile grase, din cauza ploilor sau a vânturilor s'au culcat.

Ele au dat în noduri în ultimele zile din Aprilie, iar la săcără și orz în multe părți din câmpie a început să apară spicul.

Rapița a înflorit în perioada călduroasă din a doua decadă, iar la începutul lunii începuse a lega rod; ea se prezintă mai pretulindeni destul de bine.

Sămănațurile de primăvară, cum sunt: orzul, ovăsul, nutrețurile, mazărea, lucerna, etc. s'au dezvoltat și ele repede și sunt relativ mari, frumos crescute, bine înfrățite și înrădăcinate.

Porumbul a continuat a se sămăna pretutindeni în tot cursul lunii și încă se mai pune în multe părți și acum. Acela sămănat de timpuriu în luna precedentă sau începutul acesteia, a răsărit; în unele părți a fost părțit de bruma din ultima decadă, asemeni cartofii și fasolea.

Sfeclele de zahăr și de nutreț au răsărit; ele acum se plivesc și lucernele și trifoiștele s'au dezvoltat și au iarba abundentă; la câmpie ele sunt gata de cosit. Fanațele naturale deasemeni sunt dese și vi-guroase.

Iarba pe câmpii a crescut mare și vitele găesc nutreț în deajuns pretutindeni, afară de nordul extrem al țării, unde din cauza răcelilor iarba n'a putut crește mult și vitele mari nu găesc hrană suficientă; totuș vitele găesc a se hrăni indeajuns prin sămănațurile de toamnă care se dau spre pășune sau din cositura lor.

Viile s'au terminat de legat, săpat și arăcit; câtră sfârșitul lunii vița de vie a înfrunzit și a dat lăstari; bruma dela 24 și 25 și aceia din ultimile zile a cam atacat lăstarii și chiar rodul dela viile situate pe văile sau pe șesurile din vestul țării (Mehedinți, Dolj, Gorj), pe alocuri în câmpie și chiar prin districtele Vaslui, și Iași.

Arborii, arbuștii și pomii roditori au înfrunzit și înflorit în primele două decade, având foarte multe flori, cari au durat mult din cauza răcelilor ce au alternat; la multe specii s'a format fructul. Cu toatecă la unele specii de pomi, florile sau fructele au fost atacate în parte de răcelile, ce au urmat totuș au legat foarte mult rod. Pe alocuri au apărut multe omizi.

Pădurile erau complect înfrunzite la sfârșitul lunii.

În unele localități din districtele Mehedinți și Gorj, a apărut *musca columbace* din care cauză vitele sufer și lucrările agricole sunt împedecate.

În definitiv la sfârșitul lunii Aprilie starea agricolă era în întreaga țară cât se poate de satisfăcătoare, numai în districtele Ialomița, Constanța și parte din Ilfov și Brăila, se simte nevoie de ploaie pentru sămănațurile de primăvară.

CRONICA.

Necrolog. Ioan Munteanu, funcționar la „Hațegana“ în Hațeg, a răposat la 10 Maiu a. c., în etate de 65 ani. A stat în serviciul „Hațeganei“ aproape dela înființarea ei, dela anul 1889.

— Ioan Nestor de Dezmir, viceprezidentul direcțiunii institutului „Economul“ din Cluj, a răposat la 11 Maiu n. a. c., în etate de 73 ani.

Banca femeilor. În Berlin este pe cale a se înființa o bancă a femeilor cu ocupațiune independentă. Croitorese, modiste, comerciante de jucării, de flori etc. au hotărît a fondă o bancă pe bază cooperativă, pentru a-și asigura în caz de nevoie creditul de lipsă, pe care din cauza bărbaților preocupați față de ele îl primesc atât de greu dela băncile existente, încât de multeori sunt necesitate a da faliment. Inițiatoarele noiei întreprinderi apelează și contează și la sprijinul femeilor mai bogate pentru aceasta nouă instituție socială. Banca se va ocupa și cu asigurarea pentru cazul maternității. Femeia cu ocupație independentă, dacă ajunge mamă, este avizată necondiționat la sprijin. Nu-și poate vedea de ocupația obișnuită și substitutul încă costă bani, nu mai puțin medicul, lecuirea, copilul etc.

Față de soarta interesantei fondări se arată în Germania cel mai mare interes.

O nouă însoțire de credit sistem Raiffeisen este pe cale a se înființa în mica comună Covragiu de lângă Hațeg.

Convențiunea pentru crearea unui institut internațional de agricultură la Roma. Într'un șir de întruniri ținute la Roma dela 29 Maiu până la 6 Iunie 1905, delegații Puterilor cari au intervenit la Conferința pentru înființarea unui Institut internațional de agricultură, hotărînd textul unei convențiuni cu data fixă de 7 Iunie 1905 și acest text fiind supus aprobării Guvernelor cari au luat parte la zisa conferință plenipotențiară s'au învoit, între alte, în numele guvernelor lor respective, asupra celor ce urmează:

Institutul, mărginind acțiunea sa în domeniul internațional, este dator:

a) să concentreze, să studieze și să publice în timpul cel mai scurt cu putință datele statistice, tehnice sau economice, privitoare la cultura, la producțiunile atât animalice cât și vegetale, la comerțul cu produsele agricole și la prețurile de pe diferitele piețe;

b) să comunice celor interesați, în aceleași condițiuni de înțelegere, toate datele despre care a fost vorba mai sus;

c) să arată salariile pentru muncile agricole la țară;

d) să facă cunoscut noile boli de plante ce s'ar ivi undeva pe glob, cu arătarea teritoriilor atinse, mersul boalei și dacă este cu putință remediile bune pentru a le combate;

e) să studieze chestiunile privitoare la cooperatiunea, asigurată și creditul agricol, sub toate formele lor, să adune și să publice informațiunile cari ar putea fi de folos în diferitele țări pentru organizarea instituțiilor de cooperatiune, de asigurare și de credit agricol;

f) să prezintă, dacă este cu cale, spre aprobarea guvernelor, măsurile pentru protecțiunea intereselor comune ale agricultorilor și pentru îmbunătățirea condițiilor lor, după ce se vor fi prevăzut mai întâiu cu toate mijloacele necesare de informațiune, precum: dorințele exprimate de congresele internaționale, sau de altecongrese agricole și de științe aplicate la agricultură, de societăți agricole, de academii, de corporațiuni de învățați, etc.

Toate chestiunile cari ating interesele economice, legislația și administrația unui Stat în particular vor fi excluse din competența Institutului.

BIBLIOGRAFIE.

„Raporturile agronomice și sociale ale României“ de Barabás Endre. Editura revistei „Erdélyi Gazda“ Cluj 1909. Preț K 3.

În numărul nostru ultim am semnalat pe scurt apariția acestei publicațiuni maghiare, menită a face cunoscut publicului maghiar situația agronomică și socială din regatul vecin. Este o lucrare merltoasă, scrisă după un studiu amănunțit a datelor oficiale și pe baza celor văzute și experiate de autor la fața locului în România.

Iată conținutul cărții:

I. Efectul stărilor interne din România asupra patriei noastre.

II. Agricultura României:

a) Distribuiriia teritorului cultivat. b) Ștergerea iobăgiei. c) Economia de vite. d) Unelte și instrumentele agricole. e) Producțiunea agricolă. f) Venitul pământului și impozitul fonciar. g) Arândările.

III. Satul românesc.

IV. Reformele agrare.

V. Dispozițiunile legii referitoare la învoielile agricole.

VI. Organizația judecătorilor de ocol.

VII. Legea asupra Casei rurale.

VIII. Tovărășiile sătești de cumpărare, arândare etc.

IX. Legea în contra trusturilor arendășești.

X. Dispozițiunile relative la monopolul asupra băuturilor spirtuoase și în contra alcoolismului.

XI. Despăgubirea celor păgubiți prin răscoalele țărănești.

XII. Direcția socială a instrucțiunii poporale în România.

a) Creșterea învățătorimii.

b) Reuniunile învățătorești în serviciul vieții practice.

XIII. Activitatea socială a învățătoreselor din România.

XIV. Activitatea socială a învățătorilor din România.

XV. Desvoltarea tovărășiilor (cooperativelor).

XVI. Incheiere.

În toate aceste capitale autorul își ilustrează expunerile cu date statistice culese cu multă sârguință, făcând ici-colea comparații cu situația și datele statistice dela noi. Astfel, că lucrarea constituie nu numai o lectură interesantă, ci și instructivă pentru publicul maghiar, învățat a considera România ca un stat înapoiat în cele culturale și sociale.

Cele câteva păreri politice greșite străcorate în carte și câteva observări pișcătoare adresate „Dacoromânilor“ de aici, nu detrag nimic din valoarea pu-

blicațiunii, căci acestea cum se vede sunt indispensabile în o scriere maghiară, fie aceea chiar și de cuprins economic și social.

Cheia pentru calcularea intereselor, cu instrucțiune pentru folosirea ei. Sibiu 1910. Editura „Revistei Economice”. Prețul 50 fil.

„Cheia” de sus este o tabelă de cifre, cu ajutorul căreia prin o simplă înmulțire (X) se pot afla cu cea mai mare ușurință și siguranță interesele după orice sumă pe anumite zile. Se poate folosi la calcularea intereselor la cambii, depuneri etc.

Indeosebi este chemată a face bune servicii „Cheia”, bărbatilor de încredere ai băncilor și însoțitorilor noastre, ușurându-le în măsură însemnată lucrul, ce îl au cu calcularea intereselor de întârziere la prolongiri de cambii și tot felul de imprumuturi de altă natură; dar o vor putea folosi cu succes și advocații; preoții la socotelile bisericesti, notarii și colectorii de dare comunale; capitaliștii privați, cari cu ajutorul ei pot controla cu ușurință exactitatea dobânzilor, ce li-se socotesc după depuneri, efecte (hârtii de valoare) escontări de cupoane etc.

Cu un cuvânt „Cheia” este o tabelă de adevărat folos practic pentru toți, cari au daraveri de bani și editarea unei astfel de „Cheia” a fost o trebuință demult și adeseori reclamată la noi.

Cheia pentru calcularea intereselor tipărită pe carton tare și durabil costă 50 fil. și se poate comanda la Administrația „Revistei Economice” în Sibiu Nagyszeben.

La comanda de una sau două exemplare prețul se trimete mai bine în mărci poștale.

DIN REGISTRUL FIRMELOR.

„Cassa de păstrare în Săliște”. Inregistrat: Alegerea lui Petru Drăghits, ca membru în direcțiune, investit cu drept de firmare. Șters: Incetarea calității de membrii în direcțiune și firmanți a lui Nic. Sărbu jun. și Vasile Popa Topârceanu.

„Codrul” în Buteni. Inregistrat: Alegerea lui Ovidiu Salustiu Barbul, ca membru în direcțiune, investit cu drept de firmare.

„Insoțire de consum din Porumbacul inf”. Inregistrat: Calitatea de membru în direcțiune și firmanți a lui Ioan Szöcs, ales în locul lui Ioan D. Stoichița.

„Agricola” în Ecica. Inregistrat: Realegerea lui Ioan Magda și Miuța Ghilezan, ca membrii în direcțiune investiți cu drept de firmare.

Firme falite.

Csikós I. & Comp, comerciant în Cluj, tribunalul în Cluj, anunțarea pretensiunilor până la 4 Iunie, liquidarea la 16 Iunie, alegerea comitetului la 18 Iunie a. c.

Grünblatt Gerson, comerciant în Petroșeni, tribunalul în Deva, anunțarea pretensiunilor până la 31 Mai, liquidarea la 2 Iunie, alegerea comitetului la 4 Iunie a. c.

Firme insolvente.

Ordentlich Adolf, comerciant în Dej.

Gross testvérek, comercianți în Oradea-mare.

Alexandru Marișescu, comerciant în Panciova.
Korai Arminné, comerciantă în Sătmar.

Sumar.

Băncile și politica. — Un adaus la istoria contabilității. — O categorie nouă de acții. — Asigurările în contra grindinei. — Revista financiară: Situațiunea. — Societăți financiare și comerciale: „Isvorul”. — Agricultură: Situațiunea agricolă. — Cronică: Neerolog, Banca femeilor, O nouă însoțire de credit sistem Raiffeisen, Convențiunea pentru crearea unui institut internațional de agricultură la Roma. — Bibliografie: „Raporturile agronomice și sociale ale României”, Cheia pentru calcularea intereselor. — Din registrul firmelor. — Firme falite. — Firme insolvente.

„TIMIȘIANA”, institut de credit și econ. în Timișoara.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de practicant la institutul de credit și economii „Timișiana” din Timișoara, dotat cu un salariu anual de K 1000, plătit în rate lunare anticipative, se publică concurs.

Recerintele sunt: absolvarea unei școale superioare de comerț cu examen de maturitate și cunoașterea în vorbire și scris a limbilor română, maghiară și germană.

Pot concura și viitori absolvenți din anul acesta ai școalei superioare de comerț, cari vor avea a prezentă ulterior certificatul de maturitate.

Cei cu praxă vor fi preferați.

Ofertele sunt a se adresa până la 15 Iunie a. c. direcțiunii institutului.

Nr. 118 (1—1)

Direcțiunea.

„ULPIANA”, institut de credit și economii, ca societate pe acții în Grădiște, (Várhely Hunyad megye).

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de contabil la institutul de credit „Ulpiana”, societate pe acții în Grădiște (Várhely, cottul Hunedoara) prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 Iunie st. n. 1910 cu emolumentele:

1. Salariu anual K 1200 în rate lunare anticipative.
2. Tantiemă statutară.
3. Cuartir în natură: 2 chilii, culină, cămară, pivniță.

Dela reflectanți se recere:

a) să dovedească, că au absolvat cu succes bun vre-o școală comercială;
b) să poseadă în vorbire și scriere limba română și maghiară;

c) că pot conduce independent afacerile de bancă.

După un an de probă alesul va fi aplicat definitiv și în conformitate cu zelul și dibăcia, i-se pune în prospect și ameliorarea salariului.

Postul e de a se ocupa imediat după alegere. Grădiște, 18 Mai 1910.

Nr. 117 (1—2)

Direcțiunea.